

# آینه غدیر

در روایت شعه و اهل سنت

www.ketab.ir

به کوشش: علیرضا مهرپرور

مؤلف: محمدعلی صاعد اصفهانی

شابک : ۶ - ۴۹ - ۷۳۹۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸  
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۷۱۱۳۶  
 عنوان و نام پدیدآور : آینه غدیر در روایت اهل سنت و شیعه  
 مشخصات نشر : قم: مهر خویان، ۱۳۹۴.  
 مشخصات ظاهری : ۷۹۶ص.  
 یادداشت : این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir>  
 قابل دسترسی است.  
 سرشناس : صاعد اصفهانی، محمدعلی، ۱۳۰۴-  
 شناسه افزودن : مهرپرور، علیرضا، ۱۳۳۶-  
 وضعیت فهرست‌رسانی : فیای مختصر

### آینه غدیر

در روایت شیعه و اهل سنت

مؤلف: محمدعلی صاعد اصفهانی

به کوشش: علیرضا مهرپرور

ناشر: مهر خویان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۶-۴۹-۷۳۹۵-۹۶۴-۹۷۸

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

متن کامل این کتاب در سایت‌های مختلف قابل مشاهده می‌باشد.

از آن جمله: [www.ahlolbait.ir](http://www.ahlolbait.ir)

## فهرست مطالب

|    |                                                                                                |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۲۱ | یادآوری ۱                                                                                      |
| ۲۵ | یادآوری ۲                                                                                      |
| ۳۱ | به جای مقدمه                                                                                   |
|    | شناسنامهٔ بعض مؤلف‌ها و مصنف‌های تاریخ و حدیث که در این کتاب بیشتر از آنها بهره گرفته شده است. |
| ۳۵ |                                                                                                |
| ۳۶ | طبری سنّی                                                                                      |
| ۳۸ | ابن ندیم                                                                                       |
| ۴۰ | یعقوبی                                                                                         |
| ۴۸ | عام الفیل (۷۰-۵۶۹ میلاد عیسی علیه السلام)                                                      |
| ۵۰ | ولادت حضرت ختمی مرتبت ﷺ عام الفیل ۷۰-۵۶۹ میلادی (میلاد عیسی علیه السلام)                       |
| ۵۱ | وفات عبدالمطلب هشت سالگی پیامبر ﷺ ۸ عام الفیل ۵۷۷ میلادی                                       |
| ۵۲ | سفر شام ۱۲ عام الفیل ۵۸۱ میلادی (۱۲ سالگی حضرت)                                                |
| ۵۳ | جنگ فجار ۲۰ عام الفیل ۵۸۹ میلادی                                                               |
| ۵۴ | حلف الفضول ۲۰ عام الفیل ۵۸۹ میلادی                                                             |
| ۵۵ | ازدواج پیامبر اکرم ﷺ با خدیجه علیها السلام ۲۵ عام الفیل ۵۹۴ میلادی                             |
| ۵۷ | ۳۵ عام الفیل - ۶۰۴ میلادی تجدید بنای کعبه                                                      |

- بعثت چهل سالگی پیامبر اسلام ﷺ (سال ۴۰ عام الفیل مطابق با ۶۰۹ میلادی)..... ۵۸
- سوره علق آیه ۱ - ۵ ..... ۵۸
- شان نزول ..... ۵۹
- تفسیر ..... ۶۱
- بخوان به نام پروردگارت ..... ۶۱
- نکته‌ها: ..... ۶۵
- ۱- آغاز وحی همراه با آغاز یک حرکت علمی بود ..... ۶۵
- ۲- ذکر خدا در هر حال ..... ۶۶
- وجوب نماز ..... ۶۹
- اولین ذکوری که از من ارد و نماز خواند ..... ۷۰
- علنی کردن بعثت و نزول «اندر عشیرتک» در ۴۳ سالگی حضرت ۱۳-۶۱۲ میلادی ..... ۷۴
- گزارش از دیدگاه تفسیری ..... ۷۵
- تفسیر: ..... ۷۶
- اقوام نزدیک را به اسلام دعوت کن ..... ۷۶
- نکته‌ها: ..... ۷۹
- ۲- انداز بستگان نزدیک (حدیث یوم الدار). ..... ۸۱
- هجرت به حبشه ..... ۸۷
- ۴۵ تا ۵۰ عام الفیل ۶۱۶ تا ۶۲۰ میلادی ..... ۸۹
- چهل و پنج سالگی حضرت تا پنجاه سالگی ..... ۸۹
- محاصره کردن قریش رسول خدا را و داستان صحیفه ..... ۹۰
- مقدمات هجرت به مدینه - اصحاب عقبه - ..... ۹۲
- عقبه دوم - هجرت به مدینه ..... ۹۶
- خطبه پیامبر در جمعه نخستین ..... ۱۰۰

|          |                                                                         |
|----------|-------------------------------------------------------------------------|
| ۱۰۳..... | (خطبة الثانية)                                                          |
| ۱۰۴..... | عهدنامه پیامبر ﷺ بین مهاجر و انصار مدینه                                |
| ۱۰۶..... | سال دوم هجرت                                                            |
| ۱۰۷..... | جنگ بزرگ بدر                                                            |
| ۱۱۰..... | سال سوم هجرت                                                            |
| ۱۱۱..... | جنگ احد شوال سال سوم هجری                                               |
| ۱۲۰..... | قسمت‌هایی از وقایع جنگ احد را از کامل ابن اثیر می‌خوانیم                |
| ۱۲۲..... | سال چهارم هجرت                                                          |
| ۱۲۲..... | سال پنجم هجرت                                                           |
| ۱۲۲..... | دومة الجندل - خندق - بنی قریظه                                          |
| ۱۲۶..... | پایان جنگ خندق                                                          |
| ۱۲۷..... | غزوة بنی قریظه                                                          |
| ۱۲۸..... | سال ششم هجرت                                                            |
| ۱۲۸..... | غزوة یا عمره حدیبیه                                                     |
| ۱۲۸..... | بیعت رضوان                                                              |
| ۱۳۰..... | شناخت «سنت»                                                             |
| ۱۳۰..... | نگاه شیعه به اسلام                                                      |
| ۱۳۲..... | نگاهی به واکنشها و جبهه‌گیری بعض اصحاب و مسلمانها در خصوص پیامبر مکرم ﷺ |
| ۱۳۵..... | انکار عمر صلح را                                                        |
| ۱۳۷..... | ارسال نامه به سران کشورها از جمله خسرو شاه ایران                        |
| ۱۴۰..... | سال هفتم هجرت و فتح خیبر                                                |
| ۱۴۵..... | امر فدک فی خبر خیبر                                                     |
| ۱۴۵..... | وضع فدک                                                                 |

- ۱۴۶..... اسلام آوردن خالد بن ولید و عمرو بن العاص و عثمان بن طلحه
- ۱۴۸..... سال هشتم - فتح مکه
- ۱۵۴..... دقیقه - مشتی از خروار
- ۱۵۸..... سال نهم هجرت (المسمى به سنه وفود و نزول سورة الفتح)
- ۱۶۰..... شأن علی بن ابیطالب علیه السلام
- ۱۶۱..... ابوذر
- ۱۶۲..... مسلمان شدن عدی بن حاتم
- ۱۶۵..... سال دهم
- ۱۶۵..... مباحله با نج انیان
- ۱۷۰..... حجة الوداع یا حجة تبلیغ
- ۱۷۱..... نزول فرمان حج
- ۱۸۰..... نام جمعی از شیعیان حاضر در حجة الوداع و موضع غدیر
- ۱۸۱..... فرمان اعلام ولایت بعد از حج
- ۱۸۱..... پیامبر صلی الله علیه و آله در عرفات
- ۱۸۶..... روزهای پایانی حج
- ۱۹۳..... در واقعه غدیر بعضی گمراه شدند و بعضی گمراهی را انتخاب کردند
- ۱۹۴..... مدلول آیه چیست؟
- ۱۹۶..... پیامبر صلی الله علیه و آله در مرز غدیر خم
- ۱۹۶..... غدیر خم
- ۱۹۹..... شأن نزول آیه تبلیغ
- ۲۰۵..... واقعه غدیر به روایت یعقوبی
- ۲۱۳..... حدیث غدیر از منبع دیگر
- ۲۱۴..... خطبه پیامبر صلی الله علیه و آله در غدیر خم
- ۲۱۶..... اسناد و مصادر حدیث غدیر

|                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------|-----|
| نقل از الغدير.....                                                       | ۲۱۷ |
| الغدير.....                                                              | ۲۱۹ |
| (در سایه‌های غدیر).....                                                  | ۲۱۹ |
| پیمانه‌ای از اقیانوس.....                                                | ۲۲۳ |
| هذا کتابنا ينطق علیکم بالحق.....                                         | ۲۲۳ |
| و غیر اینها از مشاهیر فن تاریخ.....                                      | ۲۲۶ |
| نام جمله‌ای از محدثین بزرگ، آنها که واقعه غدیر خم را حدیث نموده‌اند..... | ۲۲۶ |
| و غیر اینها از محدثین.....                                               | ۲۲۷ |
| و غیر اینها از مفسرین.....                                               | ۲۲۸ |
| حرف الف.....                                                             | ۲۳۳ |
| حرف ب.....                                                               | ۲۳۵ |
| حرف ث.....                                                               | ۲۳۷ |
| حرف ج.....                                                               | ۲۳۸ |
| حرف ح.....                                                               | ۲۴۰ |
| حرف خ.....                                                               | ۲۴۱ |
| (حرف س).....                                                             | ۲۴۱ |
| حرف ص - ض.....                                                           | ۲۴۲ |
| حرف ط.....                                                               | ۲۴۲ |
| حرف ع.....                                                               | ۲۴۲ |
| حرف ف.....                                                               | ۲۴۷ |
| حرف ق و ک.....                                                           | ۲۴۷ |
| حرف م.....                                                               | ۲۴۷ |
| حرف ن.....                                                               | ۲۴۸ |
| حرف هـ - ی.....                                                          | ۲۴۸ |

- ۲۴۸..... راویان حدیث «غدیر خم» از تابعین
- ۲۴۸..... حرف الف
- ۲۴۹..... حرف ج - ح - خ
- ۲۴۹..... حرف ر - ز
- ۲۵۰..... حرف س - ش
- ۲۵۰..... حرف ض
- ۲۵۰..... حرف ط
- ۲۵۰..... حرف ع
- ۲۵۱..... حرف ف - ق
- ۲۵۱..... حرف م تا آخر حروف
- ۲۵۵..... قرن سوم هجری
- ۲۵۹..... قرن چهارم هجری
- ۲۶۱..... قرن پنجم هجری
- ۲۶۳..... قرن ششم هجری
- ۲۶۳..... قرن هفتم هجری
- ۲۶۴..... قرن هشتم هجری
- ۲۶۵..... قرن نهم هجری
- ۲۶۷..... قرن دهم هجری
- ۲۶۷..... قرن یازدهم هجری
- ۲۶۸..... قرن دوازدهم هجری
- ۲۶۹..... قرن سیزدهم هجری
- ۲۷۱..... قرن چهاردهم هجری
- ۲۷۳..... یک پاسخ به ؟
- ۲۷۷..... مناشده در احتجاج حدیث غدیر خم

- ۲۷۷..... سلیم بن قیس هلالی
- ۲۷۷..... سلیم کیست؟
- گواهان مشهور و به نام که به داستان غدیر در روز رجب برای امیرالمؤمنین
- ۲۸۷..... شهادت دادند:
- ۲۸۹..... مباحثه مأمون عباسی با یحیی بن اکثم
- انتخاب و نقل از کتاب مناقب خوارزمی، حافظ موفق بن احمد البکری
- المکی (حنفی)..... ۲۹۳
- حافظ موفق بن احمد البکری المکی (حنفی) الخوارزمی..... ۲۹۴
- با ده واسطه از سلیم بن احمدی از پدرش که گفت:..... ۳۰۶
- با نه واسطه از ابی البختاری که گفت:..... ۳۰۶
- با یازده واسطه از ابن عباس که گفت:..... ۳۰۷
- با ده واسطه که جابر گفت:..... ۳۰۸
- از حامل وحی و شهادت پیام آور راستین بشروم و بخوانیم:..... ۳۲۴
- تاریخ الخلفا السیوطی..... ۳۲۵
- چرا سرزمین غدیر خم برای اجرای حکم الهی از سرفرازی انتخاب شد... ۳۳۲
- «اللهم عجل لولیک الفرج»..... ۳۳۸
- دلالت خبر غدیر..... ۳۴۳
- پیامبر ﷺ در مدینه و بستر بیماری تا وفات..... ۳۵۲
- در اجرای توطئه..... ۳۵۵
- از ابن اثیر: حوادث سنه یازده هجری داستان سقیفه و خلافت ابی بکر..... ۳۷۳
- از سقیفه برمی گردیم به خانه پیامبر ﷺ -..... ۳۹۱
- ابوبکر برای تثبیت پایه های حکومتش به خاندان پیغمبر وعده دهد..... ۳۹۸
- علی علیه السلام کنار قبر پیغمبر ﷺ..... ۴۰۱
- عمر نیک بدوش که بهره ای از آن توست!!!..... ۴۰۳

- استمداد فاطمه علیها السلام برای استیفای حق شوهر ..... ۴۰۷
- در برابر خلافت پهلوی تهی کردم و صبر را خردمندانه تر دیدم ..... ۴۱۰
- السقیفه و الخلافه عبدالفتاح عبدالمقصود، ص ۳۹۸ - ۴۰۰ ترجمه افتخارزاده ..... ۴۱۶
- فدک ..... ۴۱۹
- «فدک» نه اولدی؟ «فدک چه شد؟» ..... ۴۲۰
- ابی ابی الحدید سنی معتزلی ..... ۴۲۵
- علامه مباحث از غدیر به بعد ..... ۴۴۳
- از ویژگی امام علی علیه السلام برای خلافت که در پیش مشروح تر گذشت : ..... ۴۴۸
- عبدالفتاح عبدالمقصود گوید: ..... ۴۵۷
- آیا پیامبر صلی الله علیه و آله بعد از خرد کردن مسلمانان را به حال خود گذاشت؟ ..... ۴۶۵
- «فاقتحما الدار، فصاحت فاطمه» ..... ۴۶۸
- بیماری، وصیت و فوت ابوبکر ..... ۴۸۰
- خلاصه رفتار علی علیه السلام در زمان ریاست ابوبکر ..... ۴۸۶
- مثنی بن حارثه و ابو عبید بن مسعود ..... ۴۹۱
- واقعه بویب: حمله اعراب به ایران ..... ۴۹۶
- گوشه‌هایی از جنگ بویب قتل و غارت یا درخت به اسلام ..... ۴۹۷
- خبر فنافس ..... ۵۰۱
- سال چهاردهم هجرت و جنگ قادسیه ..... ۵۰۵
- اولین ملاقات سفیر سپاه مسلمانان با رستم فرمانده سپاه عجمان ..... ۵۱۹
- جنگ ... ارمات ..... ۵۲۲
- سال شانزدهم هجرت ..... ۵۳۶
- تصرف مداین پایتخت کسری ..... ۵۳۷
- درنگ - تأمل ..... ۵۴۳
- فرش بارگاه کسری ..... ۵۴۷

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| دعوت به اسلام بود یا جنگ عرب و عجم.....                                          | ۵۵۴ |
| نمونه‌ای از کارهای برجسته عمر که در همه تاریخ‌ها به تقریب یکسان درج شده است..... | ۵۶۴ |
| بنای شهر کوفه.....                                                               | ۵۶۵ |
| نمونه از والیان عمر بر استانها.....                                              | ۵۶۶ |
| والی مداین.....                                                                  | ۵۶۶ |
| عمر رعایت دوستان و حاکمان خود را می‌کرد.....                                     | ۵۶۶ |
| اعتراف: دغدغه عمر از غصب خلافت.....                                              | ۵۶۸ |
| منافقین چه کسی هستند.....                                                        | ۵۷۷ |
| کشته شدن عمر و انتخاب شورای شش نفره.....                                         | ۵۷۷ |
| انتخاب شورای شش نفره.....                                                        | ۵۸۰ |
| دوران عثمان.....                                                                 | ۵۹۵ |
| علل کشته شدن عثمان.....                                                          | ۵۹۷ |
| دارایی و ثروت بعضی صحابه در زمان عثمان.....                                      | ۶۱۹ |
| بیعت با امام علی <small>علیه السلام</small> و جنگ جمل.....                       | ۶۲۱ |
| پایان کار طلحه.....                                                              | ۶۵۱ |
| پیدایش خوارج - جنگ صفین.....                                                     | ۶۵۱ |
| عمار، و فئه باغیه.....                                                           | ۶۵۷ |
| نامه علی <small>علیه السلام</small> به معاویه.....                               | ۶۶۰ |
| اجتماع حکمان.....                                                                | ۶۸۳ |
| درنگی در جریان دردناک روزگار صفین.....                                           | ۶۸۷ |
| خوارج و جنگ نهروان.....                                                          | ۶۹۲ |
| خوارج و جنگ نهروان به گزارش طبری.....                                            | ۶۹۴ |
| از خطبه ۱۶ دو فراز.....                                                          | ۷۱۳ |

|          |                                                        |
|----------|--------------------------------------------------------|
| ۷۱۳..... | فراز دوم                                               |
| ۷۱۴..... | ترجمه ۲                                                |
| ۷۱۸..... | پی گیری از المراجعات شرف الدین                         |
| ۷۲۱..... | توضیح:                                                 |
| ۷۲۳..... | مبحث اول: رهبری مذهبی - امامت در مذهب                  |
| ۷۲۳..... | نامه سوم - ۷ ذیقعه ۱۳۲۹                                |
| ۷۲۴..... | نامه - چهارم - ۸ ذیقعه ۱۳۲۹                            |
| ۷۲۹..... | نامه - پنجم - ۹ ذیقعه ۱۳۲۹                             |
| ۷۳۰..... | نامه ششم - ۱۲ ذیقعه ۱۳۲۹                               |
| ۷۳۰..... | ۱- اشاره ای به ادله و وجوب تبعیت از عترت               |
| ۷۳۰..... | ۲- امیرمؤمنان علیه السلام به مشایخ اهل بیت دعوت می کند |
| ۷۳۰..... | ۳- سخنی از امام زین العابدین علیه السلام در این باره   |
| ۷۳۶..... | نامه هفتم - ۱۳ ذیقعه ۱۳۲۹                              |
| ۷۳۶..... | نامه هشتم: ۱۵ ذیقعه ۱۳۲۹                               |
| ۷۴۵..... | نامه نهم - ۱۷ ذیقعه ۱۳۲۹                               |
| ۷۴۶..... | نامه دهم: ۱۹ ذیقعه - ۱۳۲۹                              |
| ۷۴۷..... | نامه پنجاه و یکم (۱۴ محرم ۱۳۳۰)                        |
| ۷۴۷..... | نامه پنجاه و دوم (۱۵ محرم، ۱۳۳۰)                       |
| ۷۴۸..... | نامه پنجاه و هفتم (۲۵ محرم، ۱۳۳۰)                      |
| ۷۴۸..... | ۱- تأویل حدیث غدیر؛                                    |
| ۷۴۸..... | ۲- قرینه و شاهد این مطلب؛                              |
| ۷۵۰..... | نامه پنجاه و هشتم (۲۷ محرم، ۱۳۳۰)                      |
| ۷۵۰..... | ۱- تأویل غدیر امکان پذیر نیست                          |
| ۷۵۸..... | امامت                                                  |

|          |                                                                                                    |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۷۵۸..... | در مکاتبه «سید شرف‌الدین» عالم بزرگ شیعه                                                           |
| ۷۵۸..... | با رئیس دانشگاه الازهر مصر                                                                         |
| ۷۵۸..... | «سلیم البشری» عالم بزرگ اهل سنت                                                                    |
| ۷۶۰..... | چهل حدیث تأیید بر امامت علی <small>علیه السلام</small> و دیگر ائمه هدی <small>علیهم السلام</small> |
| ۷۶۱..... | نامه شصت و یکم (۱ صفر، ۱۳۳۰)                                                                       |
| ۷۶۱..... | نامه شصت و دوم (۲ صفر، ۱۳۳۰)                                                                       |
| ۷۷۰..... | تکمله                                                                                              |
| ۷۷۶..... | هیچ کس بر کسی بتری ندارد، مگر بر تقوای برتر                                                        |
| ۷۷۷..... | سلمان فارسی                                                                                        |
| ۷۸۳..... | تقدم و تداوم شیعه در تمدن علوم                                                                     |
| ۷۸۴..... | نامه صد و نهم: ۲۳ ربیع‌الثانی، ۱۳۳۰                                                                |
| ۷۸۴..... | - جواب - نامه صد و دهم: ۲۹ ربیع‌الثانی ۱۳۳۰ ق - خلاصه مطالب                                        |
| ۷۹۳..... | نامه صد و یازدهم: جمادی‌الاول، ۱۳۳۰                                                                |
| ۷۹۴..... | منابع و مآخذ                                                                                       |
| ۷۹۸..... | سپاس و پوزش                                                                                        |

## یادآوری ۱

۱- آنچه در این کتاب می‌خوانید سؤال و جوابهایی است که در ذهن و خاطر مؤلف سالهای متمادی ریشه و آمد داشته است و پیوسته در این کتاب و آن کتاب، اینجا و آنجا در پی یافتن سند صحیح و مطابق واقع بودن که مورد قبول همهٔ راویان و محققین و مورخین صدر اسلام و صحابهٔ پیامبر اکرم باشد، به جستجو و تعمق گذشته است تا اینکه در این اواخر به خود گفتم نیکوست اگر به آنچه خود رسیده‌ای، دیگران مشتاق را نیز شریک گردانی.

مسلم این است که بخصوص در حوادث پس از ارتحال پیامبر مکرم صلی الله علیه و آله در مدت حدود نیم قرن اساس کشمکش‌ها و اختلاف‌های تا امروز پی‌ریزی شده است.

۲- گریز از عبارت‌پردازی شبه داستانی و توجه نداشتن به صنایع ادبی در نوشتار نخست به منظور آسان بودن درک مطالب برای عموم و دو دیگر برای عدم تصرف در نقل خبر که بیشتر مستند است به متن نوشته‌های صدر اسلام و بعد، همه ایجاب می‌کرد که تناسب مطالب و عبارت‌ها همسانی بیشتری داشته باشد.

۳- روش مؤلف در این کتاب بر این اصل مبتنی است که نه از طریق برداشت

خود یا دیگر نویسندگان شیعه از کتب تاریخ و اسناد تاریخی مطلب را دنبال کند، بلکه عین اسناد را از کتب تاریخ جلو چشم خواننده طالب دریافت حقایق بگذارد، حتی اگر ابهام یا عذوبت در عبارات وجود دارد، از به روز کردن متن خودداری شده است. هدف گلچین کردن حقایق و آسان در دسترس نهادن واقعیاتی است که اگر طالب جستجوگر منصفی بخواهد با فرصت کمی که امروزه در اختیار است به حقیقت دست یابد مقدور باشد. وفور آن همه وسایل ارتباط جمعی، کتاب، مجله، روزنامه، رادیو، تلویزیون، اینترنت و این همه کانال‌های ماهواره‌ای، موجب امر در گمی بیشتر شنونده، بیننده و خواننده گردیده است.

در همه این وسایل ارتباطی به خلاصه‌گویی و برداشت‌های شخصی اما بی‌نهایت با سلیقه‌های مختلف به شنونده منتقل می‌شود، و همین امر موجب مشوب شدن بیشتر اذهان و سردرگمی گردیده است.

امید است این کتاب کمکی به دستگیری و دستیابی طالبان به حقیقت گردد.

۴- مقالات و کتب دربارهٔ خلافت و ولایت علی (علیه السلام) و موضوع غدیر خم و اثبات آن بحمدالله فراوان است. لذا ما در این کتاب بیشتر پرداخته‌ایم به جمع‌آوری مثنی از خروار از متن احادیث و اخبار و به خصوص از اهل تسنن و آن هم نه با تعبیر و تفسیر خود و استناد به آنها، بلکه عین حدیث و خبر را با ذکر راوی و نشان دادن منبع هر حدیث و خبر.

۵- در این کتاب گاهگاه به تعدد و تکرار مطلب برخورد خواهد خورد، شاید به نظر برسد این دوباره‌نویسی‌ها برای چیست؟ توجه باید داشت که هر خبر از منابع متعدد و در عین حال، نقل خبر بدون تصرف در متن و اظهار سلیقه است. و چون موضوع یکی است به نظر می‌رسد که ذکر خبر تکرار شده است، اما روش و طریق اثبات و تأیید خبر در این نگارش به همین تعدد و تکرار است که از منابع

متعدد یک موضوع واحد، مورد تصدیق دیگر مورخین می‌باشد، و همین امر صحت وقوع و نحوه آن را تأیید می‌کند و تردید و تشکیک را از میان برمی‌دارد.

مگر برای کسانی که «فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ»

۶- بدیهی است که هیچ نویسنده و پژوهشگر از احتمال خطا مصون نیست، لذا این ناچیز هم از هر اشتباه و کوتاهی که در این کتاب دیده شود طلب بخشش دارد، امید که این خدمت مقبول درگاه ائمه معصومین (علیهم‌السلام) قرار گیرد.

۷- از همکارانی بی‌شائبه و خلوص بی‌تردید دوست مهربان، مداح و خدمتگزار آل‌الله جناب علیرضی مهرپر در تألیف این کتاب «آینه غدیر» از لحاظ فراهم کردن بعضی کتب مرجع، خرید و چه گرفتن کتاب و آوردن و بازگرداندن به کتابخانه‌ها و آنچه نویسنده در این سالهای کهولت و ناتوانی برای کار تألیف لازم بود ویژه چاپ کتاب صمیمانه سپاسگزارم و از پیشگاه احدیت توفیق روزافزون ایشان را در ادامه کارهای اینگونه می‌طلبم.

۸- با حفظ حقوق مؤلف برای مؤلف، این کتاب، ای چاپ و مقدمات آن در اختیار ایشان نهاده شد.

محمدعلی صاعد اصفهانی

هو خير العيز

ياد آوری ۲

نحمدك اللهم ونصلي على رسول الله وآله المعصومين ولعنة الله على

اعدائهم اجمعين

کتابی را که شما خواننده آن هستید پیش از سه سال استاد پیر سخن و ادب استان اصفهان و از نخبگان ماندگار آقای محمد علی شاعدا اصفهانی شبانه روز با جدیت کامل به نوشتن آن مشغول بوده است و این حقیر از همان اوان اشتغال ایشان مشوق و حاضر و ناظر صفحه به صفحه بوده و پیوسته دعاگو و از خدا برای ایشان طلب سلامتی می کرده ام که در این کهولت با پشتکار و شوق و دقت دست به تدوین و تألیف اثری بر این منهج که به نظر می رسد در این برهه زمان تاریخ بسیار به آن نیاز می باشد؛ زیرا تمام مطالب منظور خود را ساعی بوده که مستند و از منابع دست اول و مورد اعتماد، و به قاعده نقل عین حدیث و خبر با ذکر منبع و مأخذ آن همه مطالب مورد نظر را که امروز در دنیای اسلام مورد حاجت و گفتگو است فراهم و در دسترس بگذارد در این روزگار که بیشترین کتاب، روزنامه، مجله، رادیو و تلویزیون و این کانال های ماهواره ای که مثل علف

خودرو از گوشه و کنار هر روز و شب سبز می‌شوند و همه سر مغالطه‌کاری و به گمراهی کشاندن نسل جدید در سرتاسر عالم را دارند و بخصوص هریک به نوعی وقایع و اخبار اسلامی را از میلاد نبی اکرم صلی الله علیه و آله، جریان بعثت، هجرت، وفات و همه حوادث دوران پیامبر بزرگوار و سپس مسایل پیش آمده بعد از رحلت آن حضرت را هریک به نوعی، و هر گوینده و نویسنده به نحوی سعی در انحراف افکار عامه و به منظور خدشه‌دار کردن اساس اسلام با دگرگون جلوه دادن حقایق پیش آمده از بعثت پیامبر صلی الله علیه و آله به بعد و تا امروز می‌کوشند و می‌خروشند و هریک خود را علامه دهر و مورخ و محدث بی‌بدیل و عالم به حقایق و دقایق جلوه می‌دهند و از هیچ خطاکاری و به غلط‌افکنی ابایی ندارند، در این کشاکش یک این که به استناد و نقل عین اخبار مورخین دست اول که همه غلط‌کاری‌ها را ناجوانمردانه و در کمال بی‌انصافی و پرویی به نام آنها به انجام می‌رسانند، نویسنده دلسوزی و وقایع را با استناد به اخبار و احادیث همان مورخان بدون تصرف و دخل در متن، عامه را در جریان حقایق وقایع قرار می‌دهد، اما ایشان از همان اوان کار این دغا علیه را داشت که اگر من کتابی در حد توان رسا و گویا که همه طبقات را آگاه و خشنود سازد، فراهم آورم، تازه به چاپ رساندن و نشر آن امروزه با هزینه گزافی که در امر نشر کتاب وجود دارد چه خواهد شد؟ حقیر کاری که می‌توانستم در آن مرحله به آن اقدام کنم اطمینان دادن به ایشان، برای کوشش خود در امر چاپ و نشر آن بود و اینک پس از چهار سال با آماده شدن کتاب در پی وفای به عهد برای نشر از مؤلف دانشمند خواستم ضمن مقدمه‌ای بر کتاب، تألیف‌های خود را معرفی کنند؛ اما ایشان نوشتن مقدمه و معرفی خود را ضروری نمی‌دانستند، چون طرح کتاب را نیز بدون مقدمه شروع کرده‌اند و معرفی خود را هم همین کتاب حاضر دانستند که اگر مورد قبول واقع

شود، برای معرفی کافی است؛ وگرنه چه سود، «مشک آن است که خود ببوید، نه آن که عطار بگوید!».

لذا این بنده یادآوری می‌کنم که در ضمن تألیف کتاب حاضر ایشان راجع به سرگذشت امام حسن علیه السلام با معاویه تألیف دیگری هم به نام «امام حسن علیه السلام در مصاف صلح» داشته‌اند که به سرمایه خیر مکرّم، جناب مهندس علی بهشتی به تیراژ پنج هزار جلد (نشر محمل) انتشار یافت و متن کامل آن در سایت [www.ahlolbait.ir](http://www.ahlolbait.ir) در دسترس می‌باشد و در آن کتاب مؤلف فی‌الجمله معرفی شده است.

یادآور می‌شوم در این کتاب شاید به نظر برسد بعض مطالب تکرار شده است باید توجه داشت که هر تکرار مطلب، به گوشه‌ای تازه و نکته‌ای که مؤید مورد بحث می‌باشد و ضرورت دارد به آن مرجع شود، اشاره شده است.

و نیز ذکر یک خبر از منابع متعدد و نحوه چگونگی وقوع موضوع را تأیید می‌کند، و هر تردید و تشکیک را از میان برمی‌دارد، مگر برای کسانی که: «فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ» مصداق داشته باشد.

این تذکر نیز مفید خواهد بود که به مؤلف محترم پیشنهاد شد، اجازه دهند کتاب به ویرایش سپرده شود، و ایشان متذکر شدند که من در نوشتن تا آنجا که می‌توانستم، خود درست‌نویسی و نکاتی که در ویرایش و پیرایش به آن توجه می‌شود با بازنگری مورد نظر داشته‌ام، و بگذارید کتاب به همین نحو به دست خواننده برسد. اگرچه تردیدی نیست که یک ویرایش دقیق و استادانه، کتاب را نیک‌تر، مقبول طبع نکته‌سنجان خواهد کرد، اما در عین حال این احتمال هم وجود دارد که به نحو حاضر کتاب مطلوب‌تر باشد. البته و صد البته پس از حروفچینی و تایپ، سخت باید متوجه غلط‌گیری و درست‌نویسی و صفحه‌آرایی بود.

سخن آخر اینکه امروزه که با امکانات مالی و تبلیغاتی، شنیداری و دیداری، که دُول متمکّن مدّعی تمدن! و نیرومند با شبکه ائتلافی خود دارند، و از شبیخون فکری و اعتقادی پا فراتر نهاده و به طور علنی سر ستیز خود با اسلام را دارند، بر مسلمانان اعم از شیعه و سنی ضروری است خود به قضاوت بنشینند و کلاه خود را قاضی کنند، تا از این چند دسته‌گی‌هایی که از طرف دشمنان خارجی امروز، و حاکمان جاه طلب دیروز خود مسلمانها بر مسلمانها تحمیل شده است، خود را رهایی بخشند.

اینجاست که پزشک‌هایی همانند این کتاب که حقایق را به زبان صریح تاریخ به آگاهی می‌رساند، ضرورت دارد مورد توجه قرار گیرد، باشد که در راه نجات برای بیرون رفت از این سیئه ورناسی که در این گذرگاه تاریخ به آن دچار شده‌ایم، خلاصی یابیم. ان شاء الله.

در خاتمه همیاری خیر مکّم بناب آقای حاج علی زارعی سودانی را که به یادبود پدر خود مرحوم حاج حیدر علی زارعی (بنای بنای حسینیه امام صادق علیه السلام) واقع در محله سودان خیابان زینبیه اصفهان) بر امر خیر چاپ کتاب شرکت نموده‌اند ارج نهاده، برای ایشان مزید توفیق و اجر مرحوم والد ایشان رحمت و مغفرت از درگاه احدیت خواستاریم.

و ما توفیقی الا بالله

اصفهان - تابستان ۱۳۹۴ شمسی

علیرضا مهرپرور

بسم الله الرحمن الرحيم

بہتر آن باشد کہ وصف دلبران  
گفته آید از زبان دیگران

مترجم فاضل و محقق الفہرست ابن ندیم؛ م - رضا تجدد ابن علی بن  
زین العابدین مازندرانی، چاپ دوم ۱۳۴۶ھش. در مقدمہ خود آورده است: این  
کتاب قسمتی از علوم پیشینیان و سیر تکامل بشر است کہ نہضت‌های علمی و  
بالاخص نہضت علمی عالم اسلام تا قرن چہارم ہجری ہمری در آن جلوہ گر  
است، و از آن زمان تا امروز و شاید قرنہا بعد کمتر کتابی در تاریخ آداب ملل و  
نحل نوشتہ شدہ و می‌شود کہ از این کتاب چیزی اقتباس نکرده یا نکند.

از این قسمت از مقدمہ مترجم، خوانندہ صاحب ذوق و فراست درمی‌یابد کہ  
کتاب الفہرست تا چہ درجہ ارزشمند و مفید است.

و حال بہ مقدمہ مؤلف الفہرست، محمد بن ابی یعقوب، اسحاق بن محمد بن  
اسحاق الوراق، المعروف بہ «ابن ندیم» (یا ابن النديم) توجہ فرمائید:

بسم الله الرحمن الرحيم

(از خداوند یگانه و قهار کمک و یاری را خواستارم)

خداوند بر عمر آن آقای دانشمند بیفزاید؛ [که بداند] مردم تشنه به دست آوردن نتایج اند، نه مقدمات و از رسیدن به آرزو و هدف خود شاد می شوند، نه از تطویل و اطناب در عبارات. از این رو ما در مقدمه کتاب خود به این چند کلمه اکتفا نموده و همین را برای مقصودی که در تألیف این کتاب داریم کافی می دانیم، و طالب یاری از ذات باری و درخواست درود بر انبیاء و بندگان باخلاص در اطاعتش، که می اندازد روگردانی از گناه و توانایی در بندگی تنها به وسیله خداوند متعال امکان پذیر بوده است. چنین می گوئیم:

این است فهرستی از تمام کتاب های امم از عرب و عجم [غیر عرب] که در رشته های گوناگون علمی به زبان و خط عربی موجود بوده، با تاریخچه ای از مصنفات و طبقات مؤلفان و سلسله خانوادگی و تاریخ تولد و دوره زندگانی و وفات آنان و جاها و شهرهایی که در آن مقیم بوده؛ و صفات نیکو و ارجمند، یا زشت و ناپسندی که داشته اند. از آغاز پیدایش علم تا این زمان و عصر ما که سال سیصد و هفتاد و هفت هجری [قمری] است. فهرست مقالات دهگانه این کتاب الی آخر... انتها الفهرست.

.....

نویسنده این کتاب در دست شما نیز که در پی به دست آوردن نتیجه است؛ به جای این که صفحات را از حالات خود پر، و حاشیه پردازی کند، از مقدمه می گذرد، و به اصل مطلب منظور می پردازد.

رسانه ها و ارتباط های عصر ما از یک سو به دانستنی های عموم کمک می کنند؛ و از سوی دیگر به غفلت عامه سخت شدت می بخشند. گوینده بی اطلاع، بی سواد،

مغرض و سخن‌ناشناس آن کانال اغفال‌گر، نام کتابی که مربوط به قرن اول و دوم اسلام است برد، و گفت: این کتاب سال‌های اخیر نوشته و پخش شده است، حتی آن نادان، ادب‌ناشناس که از علم فصاحت و بلاغت چیزی نمی‌دانست در کمال بی‌خیالی گفت: خطبه شقشقیه، خطبه معروف نهج‌البلاغه، مال علی علیه السلام نیست!... همچنین او یا دیگری از آنها گفت: اگر امامت علی علیه السلام از جانب خدا بود، می‌بایست از آن دفاع می‌کرد. و شما صد حدیث مفصل بخوان از این نحو تبلیغات.

لذا تا آنجا که توان این قلم است، از مراجع معتبر، مطالب مستدل را جلوی چشم تشنگان حقیقت خواهد آورد. و اگر در بعضی از مطالب به تکرار می‌انجامد، از آن جهت است که علم می‌شود موضوع به یک کتاب، و یک مورخ، و یک راوی وابسته نیست، و از طریق مختلف طرح و بررسی شده است، خاصه این که بیشتر اسناد و روایات مورد ذکر و طرح، از طرف راویان غیرشیعی می‌باشد. اشاره می‌کنیم: به شرح حال سه مورخ: یعقوب بن اسحاق، ابن ندیم؛ که در قرن سوم و چهارم می‌زیستند، و نوشته‌های آنها مورد استشهاده و پایه بسیاری از کتاب‌های بعد، و هنوز، و تا آینده قرار گرفته و الزاماً خواهد گرفت، را، اخباری که آنها در کتاب خود ثبت و ضبط کرده‌اند، شاخص و لُبِّ احوال گذشته‌ها، بیش یا در زمان آنها بوده است، و چه در زمان آنها و چه بعد مورد قبول محققان واقع گردیده است؛ و چون در کارشان صداقت وجدان و شناخت حقایق حاکم و خوشتر آنها بوده است پایه و مایه کتاب‌ها، و فرهنگ‌ها، و آموزه‌های بعد از خود شده‌اند.

لذا این وجیزه که در دست شما خواننده است هم؛ برای روشن شدن گوشه‌هایی از تاریخ اسلام و تشیع است که پیوسته فضلا و دانشمندان کوشیده‌اند مشتاقان به حقیقت را به نحوی به مقصود برسانند، و هر کس از زاویه‌ای مطلب را دنبال کرده، و به نتیجه دلخواه خود رسیده است؛ اما بحث هنوز باقی است. این